

scenár

Predmet	Haloformná reakcia
Dĺžka	3:13 minúty
Hlavné ciele	Štúdium haloformnej reakcie
Podrobné ciele	Pozorovanie zmien vyskytujúcich sa počas reakcie acetónu s jódом. Naučiť sa metódu detekcie metylketónov.
Štruktúra a popis experimentov:	
1. Úvod	Popis: Haloformná reakcia je metóda na detekciu ketónov, ktoré majú metylovú skupinu v blízkosti karbonylovej skupiny. Pri tejto reakcii sa metylketóny v alkalickom prostredí oxidujú vplyvom halogénu (jód, chlór, bróm) na karboxylové kyseliny za vzniku haloformy. Haloformná reakcia metylketónov s jódом sa tiež nazýva jodoformný test, pretože produktom reakcie je jódform.
2. hlavný predmet	Popis: Učenie haloformnej reakcie
Experiment	<p>Pomôcky: skúmavka, Pasteurove pipety.</p> <p>Činidlá: roztok jódu v jodide draselnom, vodný roztok NaOH, acetón</p> <p>Bezpečnostné opatrenia: pracujte s rukavicami a ochrannými okuliarmi!</p> <p>Popis: Do skúmavky pridajte asi 1 ml roztoku jódu v jodide draselnom. Potom pomocou Pasteurovej pipety pridávajte po kvapkách roztok NaOH, kým farba nezmizne. Potom pridajte asi 1 ml acetónu a dobre premiešajte. Odložte skúmavku na niekoľko minút. Po dokončení cvičenia nalejte roztoky do nádob, ktoré určí učiteľ.</p> <p>Otázky:</p> <ol style="list-style-type: none"> Zaznamenajte si zmeny, ku ktorým dochádza v skúmavke. Aké uplatnenie môže mať táto reakcia? <p>Záver: Haloformová reakcia poskytuje haloformu so všeobecným vzorcom CHX₃, kde X je Br, Cl alebo I. Reakciou acetónu s jódом v alkalickom prostredí vzniká svetložltá zrazenina jodoformu.</p> $\text{CH}_3\text{COCH}_3 + 3\text{I}_2 + 4\text{NaOH} \rightarrow \text{CH}_3\text{COONa} + 3\text{NaI} + \text{CHI}_3\downarrow + 3\text{H}_2\text{O}$ <p>Haloformná reakcia je metóda na detekciu metylketónov, t.j. látok s karbonylovou skupinou na 2. atóme uhlíka. Medzi tieto látky možno zaradiť: acetaldehyd, etanol, kyselinu octovú a všetky alkoholy obsahujúce hydroxylovú skupinu na atóme uhlíka pripojenom k metylovej skupine .</p> <p>Úroveň : Stredná škola</p>